Просидівши дві години навпочіпки під прилавком з посудом, Боб Грейнджер відчув, що в нього отерпли ноги. Він ворухнувся, бажаючи непомітно змінити позу, й замашна ключка для гольфа з грюкотом скотилася з його колін на підлогу.

— Тсс,— прошепотіла Джейніс, вона міцно стискала залізного патика.

— Не думаю, щоб він з'явився,— сказав Боб.

— Сиди тихенько, любий,— знову пошепки відповіла Джейніс, напружено вдивляючись у темряву.

Досі ніяких ознак появи злодія не було. Але ось уже цілий тиждень він приходить сюди щоночі, таємниче викрадаючи генератори, холодильники й кондиціонери. Таємниче, бо не ламав замків, не вирізав віконного скла й не лишав слідів. І все-таки якимось чудом він забирався в крамницю і кожного разу завдавав чималих збитків їхньому майну.

— Навряд чи з нашої витівки що-небудь вийде,— зашепотів Боб.— Кінець кінцем, якщо людина спроможна понести на спині генератора вагою в кілька сотень фунтів...

— Нічого, впораємось,— заперечила Джейніс з певністю, завдяки якій свого часу одержала чин старшого сержанта Жіночого мотопіхотного корпусу.— Окрім того, повинні ж ми якось припинити його наскоки: адже через це доводиться відкладати наше весілля.

Боб кивнув. На свої армійські заощадження вони з Джейніс відкрили в рідному містечку універсальну крамницю й мали на меті побратися, лиш тільки дозволять прибутки. Але ж якщо зникають холодильники й кондиціонери повітря...

— Здається, я щось чую,— кинула Джейніс і зручніше перехопила патика.

Десь у крамниці почувся ледь вловимий шурхіт. Вони затамували подих. Потім долинули приглушені кроки — хтось ступав по лінолеуму.

— Коли він вийде на середину зали,— прошепотіла Джейніс,— вмикай світло.

Нарешті вони розгледіли в темній залі якусь чорну пляму. Боб увімкнув світло й крикнув: "Стій! Ані руш!"

— Не може бути! — охнула Джейніс, мало не впустивши патика. Боб оглянувся й конвульсивно ковтнув повітря.

Перед ними стояв крем'язень зростом на добрих три метри. На його лобі чітко проступали ріжки, за спиною тріпотіли манісінькі крильця. Одягнутий він був у шаровари з грубої бавовняної тканини індійського виробництва та білий спортивний светр з червоними літерами на грудях: "Політехнічний ім. Ібліса". На величезних ножищах красувалися поношені білі черевики з оленячої шкіри, а світле волосся було підстрижене йоржиком.

— Прокляття,— вилаявся непроханий гість, побачивши Боба й Джейніс.— Так і знав, що треба було прослухати в університеті курс невидимості.

Він обхопив руками живіт і надув щоки. Вмить ноги його зникли. Велетень продовжував дути з усієї сили, аж поки став невидимий і живіт, одначе далі діло не пішло.

— Не вмію,— винувато сказав він і видихнув усе повітря. Живіт і ноги знову окреслились.— Хисту не вистачає. Прокляття!

— Що тобі треба? — спитала Джейніс, грізно випроставшись на всі свої півтора з невеличким лишком метра.

— Що треба? Зараз зміркую. Ага, вентилятора! — Він перейшов залу й легко підняв з підлоги великого вентилятора.

— Стій! — крикнув Боб. Він підійшов до велетня, тримаючи напоготові ключку для гольфа. Джейніс визирала з-за його спини.— Цікаво, куди це ти з ним вирядився?

— До царя Алеріана,—відповів велетень.— Він забажав мати вентилятора.

— А, забажав, он воно що! — спроквола мовила Джейніс.— Ану постав на місце! — Вона замахнулася на нього патиком.

— Але ж я тут ні до чого! — заперечив велетень, нервово потріпуючи крильцями.— Цар його забажав.

— Тоді нарікай на себе,— крізь зуби процідила Джейніс.

Після служби в армії, де вона ремонтувала мотори для джипів, Джейніс була в чудовій формі, незважаючи на малий зріст. Вона уперіщила велетня патиком. При цьому її світле волосся безладно розвіялось.

— Гех! — вигукнула Джейніс. Патик відскочив од голови дивного створіння, трохи не зваливши дівчину, з ніг. Тієї ж миті Боб замірився ключкою, цілячись полічити велетневі ребра.

Ключка прошила велетня наскрізь і, підскочивши, впала на підлогу.

— На феру сила не діє,— зніяковіло пояснив велетень.

— На кого? — перепитав Боб.

— На феру. Ми доводимось двоюрідними братами джіннам, а по жіночій лінії нам родичі деви.— Він знову попрямував до центру зали, затиснувши вентилятор у широчезному кулаці. А тепер, з вашого дозволу...

— Це демон? — Від здивування Джейніс роззявила рота. В дитинстві батьки забороняли їй слухати казки про демонів і привидів, і Джейніс виросла тверезою реалісткою. Вона вправно ремонтувала будь-які механізми — такий був її внесок у діловій співдружності. Усе ж хоч скільки незвичайне вона передовіряла Бобові.

Боб, вихований на щедрих порціях Берроуза[1] й "Чарівника із Смарагдового Міста", виявився легковірніший.

— Ви хочете сказати, що вийшли з "Тисячі й однієї ночі"? — спитав він.

— Та ні ж,— наморщився фера.— Арабські джінни доводяться мені двоюрідними братами. Усі демони кревні між собою, але я — фера, з роду ферів.

— Будьте ласкаві,— шанобливо звернувся Боб до гостя,— скажіть, для чого знадобилися вам генератор, холодильник і кондиціонер повітря?

— Охоче і з задоволенням,— відповів фера, ставлячи вентилятор на підлогу. Він понишпорив рукою у повітрі, знайшов те, що шукав, й усівся на порожнечу. Потім схрестив під собою ноги й зашнурував тугіше одного черевика.— Тижнів три тому я скінчив політехнічний коледж імені Ібліса,— почав він оповідати.— І, звичайно, тоді ж подав заяву на державну цивільну службу. Споконвіку мої предки були урядовцями, так

уже в нашому роду повелося. Ну, а заяв, як завжди, була ціла купа, так що я...

— На державну цивільну службу? — перебив Боб.

— Еге ж. Це державні посади — навіть джінн чарівної Аладдінової лампи був урядовцем. Треба, бачте, тримати спеціальну пробу...

— Не тягни,— попросив Боб.

— Так ось... Заприсягніть, що це лишиться між нами... Я одержав роботу по знайомству.— Гість спалахнув з ніяковості, й щоки його стали оранжеві.— Мій батько — член пеклової Ради — пустив у дію всю силу свого впливу. Мене наставили ферою Царського кубка, поминувши 4 000 фер з ученими ступенями. Знаєте, це велика честь.

Усі помовчали, й фера заговорив знову.

— Треба признатись, я не був добре підготований,— мовив він сумно. — Фера кубка повинен бути митцем у всіх галузях демонології. А я тільки-тільки з студентської лави, та ще з посередніми оцінками. Але мені, певна річ, здавалося, що я з будь-чим упораюсь.

Фера на мить змовк і зручніше усівся в повітрі.

— Одначе не варт морочити вам голови своїми клопотами,— спохватився він і зіскочив з повітря, ставши на підлогу.— Ще раз прошу вибачити.

Він підняв з підлоги вентилятора.

— Хвилинку,— зупинила його Джейніс.— Це цар наказав тобі взяти саме нашого вентилятора.

— Якоюсь мірою,— відповів фера, знову прибираючи оранжевого кольору.

— Скажи,— поцікавилась Джейніс,— а твій цар багатий? — Поки що вона вирішила поводитися з цим надприродним створінням, як із звичайною людиною.

— Він досить маєтний монарх.

— Тоді чому він не платить за цей мотлох,— поцікавилася Джейніс.— Для чого йому потрібне обов'язково крадене?

— Ну,— промимрив фера,— йому просто ніде купити.

"Якась відстала східна країна",— подумала Джейніс.

— Чому б йому не ввозити електротовари з-за кордону? Будь-яка фірма радо згодиться мат з ним діло,— сказала вона вголос.

— Усе це надзвичайно незручно,— ухильно відповів фера й потер одним черевиком об другий.— Шкода, що я не можу стати невидимкою.

— Викладай,— не вгамовувався Боб.

— Якщо хочете знати,— похмуро відповів фера,— цар Алеріан живе в тому часі, який ви називаєте двотисячним роком до вашої ери.

— Тоді як же...

— Та почекайте! — розсердився молодий фера.— Я вам усе поясню.

Він витер спітнілі руки об білий светр.

— Як я розповідав, мені дісталася посада фери Царського кубка. Я, звісно, чекав, що цар стане вимагати коштовного каміння, красивих жінок,— те й інше я легко постачив би йому. Цей розділ чаклунства входить у програму першого семестра. Одначе коштовного каміння в царя було досить, а жінок більш ніж досить — він уже не знав, що з ними робити. І ось цар наказав мені — що б ви думали? "Феро, влітку в моєму палаці жарко. Сотвори таке, що принесло б у палац прохолоду".

Я одразу зрозумів, що попався. Фери вчаться змінювати клімат лише на спеціальних семінарах. Напевне, я надто багато часу згаяв на біговій доріжці. Як то кажуть, влип.

Я спішно звернувся до Великої магічної енциклопедії і проглянув статтю "Клімат". Заклинання виявились надто складні для мене. Просити в когось допомоги я не міг. Адже це означало заявити про свою непридатність. Одначе я вичитав, що в двадцятому столітті існує штучне керування кліматом. Тоді я пробрався в майбутнє вузенькою стежиною й узяв одного вашого кондиціонера. Потім цар повелів зробити так, щоб його їство не псувалось, і я вернувся по холодильник. Потім...

— І все це ти підмикав до генератора?— спитала Джейніс, яку цікавив технічний бік цього питання.

— Так. Я, можливо, не такий уже мастак у заклинаннях, але в техніці я щось тямлю.

"А в нього кінці з кінцями сходяться",— подумав Боб. Справді, хто вмів за 2 000 років до нашої ери створювати в палацах прохолоду? За всі багатства світу не можна було купити струменю крижаного повітря з кондиціонера або холодильника, що зберігає свіжою їжу. Одначе Бобові не давала спокою думка: що ж це за демон? На ассірійського не схожий. Що не єгипетський — ясно...

— Ні, не розумію,— сказала Джейніс.— У минулому? Ти маєш на увазі мандрівку по часові?

— Саме так. У коледжі я спеціалізувався на мандрівках по часові,— підтвердив фера із задерикувато-гордовитою посмішкою.

"Може, ацтекський,— думав тим часом Боб,— хоч у цьому мало вірогідного..."

— Що ж,— порадила Джейніс,— зверни ся ще куди-небудь. Чому б тобі, наприклад, не пограбувати великий універсальний магазин у столиці.

— Ваша крамниця єдина, куди приводить стежка в часові,— пояснив фера.— Він підняв вентилятора.— Мені, далебі, неприємно, але якщо я не прославлюсь у царя Алеріана, то ніколи не одержу іншої посади. Ім'я моє буде приречене на забуття.

І він зник.

Півгодини по тому Боб і Джейніс сиділи в наріжній кабінці кафе, що було відчинене цілу добу. Вони пили чорну каву й напівголосом перемовлялись.

— Не вірю жодному слову! — гарячкувала Джейніс, до якої повернувся її природний скепсис.— Демони! Фери!

— Доведеться тобі повірити,— стомлено обізвався Боб.— Адже ти бачила своїми очима.

— Не можна вірити всьому, що бачиш,— твердо відповіла Джейніс. Одначе нараз згадала про втрачені товари, загублені прибутки й про весілля, що відсувається все далі й далі.— Ну, та гаразд,— сказала вона. — Ой, любий, що ж нам робити?

— З магією треба боротись за допомогою магії,— повчально випалив Боб.—Завтра вночі він знову прийде. І вже тут ми підготуємось.

— Я теж так вважаю,— підтримала його Джейніс.— Я знаю, в кого можна позичити вінчестер...

Боб похитав головою:

— Кулі відскочать від нього або пройдуть наскрізь, не завдавши шкоди. Добра, випробувана магія — ось що нам треба. Клин клином виганяють.

— А яка саме магія? — спитала Джейніс.

— Щоб діяти напевне,— відповів Боб,— ми вже спробуємо всі відомі нам магії. Як шкода, що я не знаю, звідки він родом. Щоб досягти бажаного ефекту, магія повинна...

— Ще кави?— спитав служка, що раптом виріс перед ними.

Боб винувато подивився на нього, а Джейніс почервоніла.

— Ходімо звідси,— запропонувала вона.— Якщо хтось підслухає нас, то ми станемо посміховиськом для всіх. Тоді хоч тікай з містечка.

Увечері вони зустрілися в крамниці. Увесь день Боб просидів у бібліотеці, вишукуючи матеріал. Здобутком його зусиль були двадцять п'ять аркушів, з обох боків змережаних незграбними карлючками.

— А все-таки шкода, що в нас нема вінчестера,— сказала Джейніс, прихопивши із секції металевих виробів шоферського домкрата.

О 23.45 з'явився фера.

— Вітаю!—кивнув він.— Де у вас електрокаміни? Цар зволив мати щось на зиму. Відкриті вогнища йому набридли. Надто протяг великий.

— Щезни в ім'я хреста! — урочисто почав Боб і показав фері хреста.

— Прошу вибачити,— люб'язно відгукнувся гість.— Фери з християнством не зв'язані.

— Щезни в ім'я Намтару й Тіамат! —продовжував Боб, бо в його конспектах першою стояла Месопотамія.— В ім'я володаря пустель Шамаша, в ім'я Телаля й Енліля...

— Ага, ось вони,— промимрив фера.— Чому я завжди вплутуюся в якісь неприємності? Це електрична модель, не газова? Камін, схоже, не зовсім новий.

— Закликаю творця човнів Рату,— як молитву, затягнув Боб, перекинувшись на Полінезію,— і заступника трав'яних фартухів

Хіну...

— Ще б чого, не новий,— розізлилась Джейніс, в її душі ділові інстинкти перемогли,— гарантія на рік напевна.

— Волаю до Небесного Вовка,— перекинувся Боб до Китаю, коли Полінезія не зарадила.— До Вовка, що стереже ворота Верховного божества Шан Ді. Закликаю бога грому Лі Куна...

— Стривайте, адже це інфрапроменева духовка,— сказав фера, недосяжний заклинанням.— її мені якраз і треба. І ще ванну. У вас є ванни?

— Кличу Вадла, Буєра, Форкія, Мархоція, Астарту...

— Ванни тут, чи не так? — спитав фера в Джейніс, і та мимохіть кивнула.— Мабуть, візьму найбільшу, цар досить-таки дорідна людина.

— ...Єдинорога, Фетида, Асмодея й Інкуба! — закінчив Боб. Фера не без поваги покосився на нього.

Боб гнівно закликав перського володаря світу — Ормузда, а за ним — божество амонів Молоха й божество давніх філістимлян Дагона.

— Більше я, мабуть, не понесу,— міркував фера вголос.

Боб згадав Дамбаллу, потім став благати аравійських богів. Він спробував фессалійську магію і заклинання Малої Азії. Він пробував розчулити малайських духів і розворушити ацтекських ідолів. Він повів на герць Африку, Мадагаскар, Індію, Ірландію, Малайю, Скандинавію і Японію.

— Це досить пристойно,— признався фера,— але все одно нічого не дасть.— Він навалив на себе ванну, духовку й камін.

— А чому? — задихнувся від подиву Боб, який зовсім вибився з сил.

— Бачиш, на фер діють тільки заклинання рідної країни. Точнісінько так джінни підкоряються магічним законам Аравії. Окрім того, ти не знаєш, як мене звати; запевняю тебе, небагато зробиш, виганяючи демона, чиє ім'я тобі невідоме.

— З якої ти країни? — спитав Боб, витираючи піт з чола.

— Е ні,— похопився фера.— Коли знатимеш країну, то зможеш знайти потрібне заклинання. А в мене й так клопоту по горло.

— Слухай,— втрутилася Джейніс.— Якщо цар такий багатий, то чому б йому не розквитатися з нами?

— Цар ніколи не платить за те, що може одержати даром,— відповів фера.— Тому він і багатий.

Боб і Джейніс прошили його лютими поглядами, збагнувши, що весілля відпливає в безпросвітне майбутнє.

— Завтра вночі побачимось.— З цими словами фера миролюбно помахав рукою і щез.

— От тобі й маєш,— мовила Джейніс, коли фера зник.— Що ж тепер робити? В тебе є ще які-небудь блискучі ідеї?

— Аж ніякісіньких,— відповів Боб, важко опускаючись на тахту.

— Може, ще спробуємо магію? — спитала Джейніс з ледь вловимою іронією.

— Нічого не вийде,— відрубав Боб.— У жодній енциклопедії я не знайшов слів "фера" й "цар Алеріан". Він, напевно, з тих країв, про які ми й гадки не маємо. Можливо, з якогось карликового князівства в Індії.

— Щастить нам, як утопленикам,— поскаржилась Джейніс, полишивши іронічний тон.— Що ж нам робити? Наступного разу йому, я гадаю, знадобиться пилосос, а потім магнітофон.

Вона заплющила очі й стала зосереджено думати.

— Він і справді пнеться з шкури, щоб тільки просунутись по службі,— зауважив Боб.

— Я, здається, придумала,— мовила Джейніс, розплющуючи очі.

— Що саме?

— На першому місці для нас повинні бути наша торгівля й наше весілля. Правильно?

— Правильно,— сказав Боб.

— Гаразд. Хай я не який там мастак заклинати,— пояснила Джейніс, засукавши рукава,— зате в техніці я щось тямлю. Швидко за роботу!

Наступної доби фера завітав за чверть до одинадцятої. На гостеві був той самий білий светр, але черевики з оленячої шкіри він змінив на рудувато-коричневі мокасини.

— Сьогодні цар підганяє мене, як ніколи,— сказав він.— Нова дружина всі жили з нього вимотала. Виявляється, її шати витримують тільки одне прання. Раби вибивають його об каміння.

— Зрозуміло,— співчутливо промовив Боб.

— Бери, будь ласка, не соромся,— запропонувала Джейніс.

— Це надзвичайно люб'язно з вашого боку,— вдячно вимовив фера.— Вірте, я вмію таке цінити.— Він вибрав пральну машину.— Цариця жде. — І фера зник.

Боб запропонував Джейніс сигарету. Вони всілись на канапі й стали чекати. За півгодини фера з'явився знову.

— Що ви накоїли? — насипався він.

— А що сталось? — безневинно відгукнулася Джейніс.

— Пральна машина! Коли цариця увімкнула її, звідти вирвалася хмара смердючого диму. Потім пролунав, якийсь дивний звук, і машина зупинилась.

— Нашою мовою,—прокоментувала Джейніс, пустивши кільце диму, — це зветься "машина з фокусом".

— З фокусом?

— З каверзою. З сюрпризом. З дефектиком. Як і все інше в нашій крамниці.

— Але ж ви не маєте права! — вигукнув фера.— Це нечесно!

— Ти такий здібний,— ущипливо відповіла Джейніс.— Катай, ремонтуй.

— Я похвастав,— покірно промовив фера.— Взагалі я набагато спритніший у спорті.

Джейніс усміхнулася й позіхнула.

— Та годі ж бо вам,— благав фера, нервово потріпуючи крильцями.

— Дуже шкода, але я нічим не можу зарадити,— сказав Боб.

— З вашої вини я опинюся в жахливому становищі,— не вгавав фера, — мене переведуть на нижчу посаду. Виженуть з державної служби.

— Але ж ми не можемо допустити, щоб розоритись самим, правда? — спитала Джейніс.

Хвилинку Боб роздумував.

— Послухай,— запропонував він.— А чому б тобі не доповісти цареві, що ти зіткнувся з могутньою антимагією? Скажи, що, коли йому потрібний цей крам, хай платить мито пекельним демонам.

— Йому таке буде не до вподоби,— з сумнівом промовив фера.

— В усякому разі, спробуй,— порадив Боб.

— Спробую,— погодився фера й щез.

— Як на тебе, скільки можна заправити? — порушила мовчанку Джейніс.

— Та полічи йому за стандартними роздрібними цінами. Кінець кінцем ми створювали крамницю, розраховуючи на чесну торгівлю. Ми ж не мали на меті провадити дискримінацію. А все-таки хотів би я знати, звідки він родом.

— Цар такий багатий,— мрійно промовила Джейніс.— Мені здається, просто гріх не...

— Стривай! — скрикнув Боб.— Це неймовірно! Хіба в 2 000 році до нашої ери можливі холодильники? Або кондиціонери?

— Що ти маєш на увазі?

— Це змінило б увесь хід історії! — пояснив Боб.— Подивиться якийсь розумака на ці речі й збагне, як вони діють. І тоді зміниться увесь хід історії!

— Ну й що?—спитала практична Джейніс.

— Що? Та тоді наукові шукання підуть іншим шляхом. Зміниться сучасне.

— Ти хочеш сказати, що це неможливо?

— Так!

— Саме про це я весь час і казала,— переможно заявила Джейніс.

— Та замовкни,— образився Боб.— Треба було подумати про все раніше: З якої б країни цей фера не був, вона обов'язково вплине на майбутнє. Ми не маємо права спричинятися до парадокса.

— Чому? — спитала Джейніс, але цієї миті з'явився фера.

— Цар дав згоду,— сповістив він.—Чи вистачить цього за все, що я у вас брав? — Він простягнув маленьку торбинку.

Висипавши все з мішечка, Боб виявив дві дюжини чималих рубінів, смарагдів і діамантів.

— Ми не можемо їх узяти,— заявив Боб, ми не можемо, мати з тобою комерцію.

— Не будь забобонний! — закричала Джейніс, розуміючи, що весілля знову віддаляється.

— А, власне, чому? — спитав фера.

— Не можна перепроваджувати сучасні речі в минуле,— пояснив Боб.— Бо тоді зміниться сучасне. Або перевернеться світ, чи ще якесь нещастя скоїться.

— Та ти про це не печися,— примирливо сказав фера.— Нічого не станеться, я гарантую.

— Хто знає? А якби ти привіз пральну машину в давній Рим...

— На лихо,— перебив фера,— держава царя Алеріана позбавлена майбутнього.

— Чи можеш ти пояснити те, що сказав?

— Залюбки.— Фера усівся в повітрі.— Через три роки цар Алеріан і його країна будуть цілком стерті з лиця землі силами природи. Не вціліє жодна людина. Не збережеться жодного глиняного черепка.

— Чудово,— зробила висновок Джейніс, піднісши рубін на світло.— Нам би' краще розвантажитись, поки він ще хоче мати з нами діло.

— Коли так, то воно інша річ,— сказав Боб. їхня крамниця була врятована. Побратися вони могли хоч завтра.— А що ж буде з тобою? — спитав він феру.

— Ну що ж, я непогано показав себе на цій роботі,— відповів фера.— Найпевніше, попрошусь у закордонне відрядження. Я чув, що перед арабським чаклунством постають неозорі перспективи.

Він благодушно провів рукою по світлому, коротко підстриженому волоссю. "Я буду навідуватись",— попередив він і почав було зникати.

— Хвилинку,— схопився Боб.—Чи не скажеш, з якої країни ти прибув? І де править цар Алеріан?

— Будь ласка,— мовив фера, хоч уже було видно тільки його голову. — Я думав, що ви здогадались. Фери — це демони Атлантиди.

По цих словах він щез.

[1] Берроуз, Едгар — американський письменник, автор серії романів про Тарзана.